

GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	1999	2000	2001	2002	2003
GSYH (milyon \$)	8.1	8.5	9.0	9.5	10.1
Reel Büyüme Hızı (yüzde)	3.1	3.9	4.6	4.9	3.1
Enflasyon Oranı ortalama;yüzde)	0.6	0.7	1.8	1.8	2.4
Nüfus (milyon)	4.9	5.0	5.2	5.3	5.5
Fob İhracat (milyon \$)	1.831.9	1.899.3	2.294.4	2.730.3	2.908.0
Fob İthalat (milyon \$)	3.292.0	4.073.6	4.301.4	4.430.3	4.945.8
Cari İşlemler Dengesi (milyon \$)	405.0	58.6	-3.7	251.4	726.4
Altın Hariç Rezervler (milyon \$)	2.628.8	3.330.6	3.061.0	3.975.0	5.366.3
Toplam Dış Borç (milyon \$)	8.9	8.2	8.1	8.5	8.4
Döviz Kuru (ortalama ; JD : \$)	0.709	0.709	0.709	0.709	0.709

Kaynak: Economic Intelligence Unit

Orta Doğu Bölgesi'nin yükselen pazarlarından biri olan Ürdün, bölgedeki siyasi istikrarsızlığın olumsuz etkilerine rağmen ülke ekonomisinin dış dünyaya entegrasyonu yönünde ekonomik reformlarını sürdürmüş ve yabancı yatırımcıların ilgi göstermeye başladığı bir ülke konumuna gelmiştir.

Bölgede Irak'tan kaynaklanan gerginliğe rağmen Ürdün 2002 yılında %4.9 büyüme göstermiş ancak 2003 yılında Irak Savaşı'nın olumsuz etkisiyle ekonomik büyüme %3'e gerilemiştir. 2003 yılı ilk çeyreğinde Irak'a ihracat önemli ölçüde durmuş ancak savaşın sona ermesiyle birlikte yeniden artışa geçmiştir. Özel sektör güveninin yeniden temini ve önümüzdeki dönem Irak'a ihracatın artmasıyla reel büyümenin 2004 yılında %5.5 olarak gerçekleşmesi beklenmektedir. 2003 yılında işsizlik ve düşük gelir faktörlerine bağlı olarak ülkedeki iç talep düşük bir performans göstermiştir.

2003 yılı bütçesinde artan petrol fiyatlarına bağlı olarak harcamalar öngörülenden %6 oranında daha fazla gerçekleşerek 3.77 milyar dolar olmuştur. Bütçe açığı ise GSMH'nin %3.9'una tekabül ederek dış bağışlar da dahil edilmek üzere 293 milyon Ürdün Dinarı olarak gerçekleşmiştir. 2004 yılında ise harcamaların kısılarak mali disiplin sağlanması hedeflenmektedir.

2003 yılında Savunma ve güvenlik harcamalarında bir önceki yıla göre %15.2 gibi dikkat çekici bir artış gerçekleşmiştir. Devlet gelirleri yardımlar dahil 2002 yılında 2.27 milyar dolardan 2003 yılında 2.29 milyar dolara çıkmıştır. Gelirlerde önemli bir artış yaşanmamasının en önemli nedeni vergi gelirlerinin iyi bir şekilde toplanamamasına bağlanmaktadır.

2003 yılında %2.4 olarak gerçekleşen enflasyon oranının artan özel tüketime bağlı olarak 2004 yılında %2.8 olarak gerçekleşmesi beklenmektedir.

2003 yılı Ocak-Eylül verilerine göre madencilik sektörü üretimi %7.1 oranında gerilerken, imalat sektörü üretimi %10.7 oranında küçülme kaydetmiş ancak Irak savaşı sona ermesiyle birlikte yeniden büyümeye geçmiştir.

IMF iktisadi düzenlemelerin ve yapısal reformların desteklenmesi amacıyla 3 yıllık bir program çerçevesinde 1999 yılının Temmuz ayında ülkeye 161.98 milyon Ürdün Dinarı yardımda bulunmuştur. 2002 yılı Temmuz ayında ise IMF Ürdün'ün 3 yıllık programa uyum sağlamak konusunda gözle görülür bir başarı gösterdiğini ve bu çerçevede 2 yıllık yeni bir stand-by programının uygulanmaya başlanacağını açıklamıştır. Söz konusu stand-by programında öncelikli amaç Ürdün ekonomisinin geliştirilmesi ve özellikle oldukça yüksek olan işsizlik oranının düşürülmesi için istihdam olanaklarının yaratılması olarak belirlenmiştir.

Lübnanlı bir banka olan Banque de Liban et d'Outre Mer (BLOM) Ürdün'de şube açmasına izin verilen ikinci yabancı banka olmuştur. BLOM aynı zamanda Suriye'de de faaliyet göstermek üzere izin almıştır.

Ürdün'ün 2000 yılı Ocak ayında Dünya Ticaret Örgütü (WTO)'ne kabulü, hükümet çevrelerinde Ürdün'ün liberalleşen ekonomisi ve dünya ekonomisine başarılı entegrasyonu olarak kabul edilmiş, ancak özel sektör temsilcileri gümrük oranları ve korumaların tedricen düşürülmesiyle ucuz yabancı ürünlerin piyasaya girerek Ürdünlü üreticinin rekabet gücünü azaltacağını düşünmektedir. Ancak, Ürdün'ün Dünya Ticaret Örgütü'ne kabulünün başta bilişim teknolojisi alanında olmak üzere yabancı yatırımın ülkeye gelmesini kolaylaştıracağı öngörülmektedir.

ÜRDÜN-ABD SERBEST TİCARET ANLAŞMASI

Ürdün-ABD Serbest Ticaret Anlaşması, 24 Ekim 2000 tarihinde imzalanmış, ABD Kongresi ve Ürdün Parlamentosunda onaylanarak 2001 yılı Aralık ayında yürürlüğe girmiştir. Söz konusu anlaşma ile Ürdün, Kanada, Meksika ve İsrail'den sonra ABD ile STA yapan 4. ülke olmuştur. Anlaşma uyarınca, 10 yıl içerisinde başta tekstil ve gıda maddeleri olmak üzere bir çok ürünün gümrük vergilerinin kademeli olarak sıfırlanması ve/veya düşürülmesi öngörülmektedir.

Ürdün'ün Amerika'nın dışında Tunus, Fas, Mısır, Sudan ve Suriye ile Serbest Ticaret Anlaşmaları bulunmaktadır.

ÖZELLEŞTİRME

Ürdün Hükümeti'nin devletin ekonomideki payını azaltmak ve özel sektörü canlandırmak adına 80'li yıllarda uygulamaya başladığı özelleştirme programı son dönemde hız kazanmıştır.

2003 yılında özelleştirme alanında en önemli gelişme devletin Arab Potas Şirketi (APC)'ndeki %52'lik hissesini Kanadalı Potash Corporation of Saskatchewan (PCS)'a 172 milyon dolara satışı olmuştur.

2002 yılı Temmuz ayında Fransız Ondeo firması Khibret Al Samra atık su arıtma tesisinin yapılandırılması ve 22 yıl süreyle işletilmesi hakkını kazanmıştır. Sözkonusu proje Ürdün'ün bu sektörde ilk devlet-özel sektör projesi olacaktır.

1998 yılında %33'ü Fransız Lafarge firmasına satılan Ürdün Çimento Fabrikası'nın kalan hisseleri 2002 yılında Filistin İdaresine satılmıştır.

Ürdün Telekomünikasyon Şirketi'nin %15 hissesi geçtiğimiz yıl Ekim ayında Ürdün Menkul Kıymetler Borsası'nda satışa çıkarılmış ve büyük kısmı satılmıştır.

Ürdün Hava Yolları Şirketi'nin %49'u satışa çıkarılmış ancak henüz bir alıcı bulunamamıştır. Buna ilaveten havaalanı Duty Free mağazaları ve Ürdün Havayollarına hizmet veren catering şirketi özelleştirilmiştir.

Ayrıca Main Spa Kuruluşu, Amman Su Şebekesi ve Kamu Taşımacılık Şirketi özelleştirilen diğer kuruluşlar arasındadır.

SEKTÖREL DURUM

Ürdün ekonomisinde öne çıkan yeni sektörler bilişim teknolojisi, medya ve başta su arıtma olmak üzere altyapı, inşaat ve turizmdir.

TARIM ve HAYVANCILIK

Tarım sektörü, Ürdün'ün en başarılı sektörü olmaya devam etmektedir. Sektör, tahıl üretiminin ağırlıklı olduğu dağlık bölgeler ve meyve ile sebzenin yetiştirildiği Ürdün Vadisi olarak ikiye ayrılmıştır. Tahıl üretimi hava koşullarına bağlı olarak yıldan yıla değişim göstermektedir. Tahıl üretiminin büyük bölümünü buğday oluştururken, mercimek ve nohut üretimi de yapılmaktadır. Üretim iç talebi karşılamakta yetersiz kalmaktadır. Ülkenin yıllık tahıl ihtiyacı ortalama 650.000 ton iken, üretim 30.000-70.000 ton civarında gerçekleşmektedir. Ürdün Vadisinde ise özellikle domates, salatalık, narenciye, muz, patlıcan, lahana ve üzüm yetiştirilmektedir. Ürünlerin bir bölümü Körfez ülkelerine ihraç edilmekte, Avrupa ülkelerine ihracat için girişimde bulunulmuşsa da ambalajlama, kalite kontrolü ve yüksek navlun giderlerinden dolayı bu girişimler sonuçsuz kalmıştır.

Et üretimi iç talebin ancak % 30'unu karşılayabilmektedir 2002 yılında ülkede 133.000 ton kırmızı et üretilmiştir. Kırsal alanların azlığı, ithal yemin yüksek fiyatlı olması ve Suudi Arabistan'a ihracatın daha cazip olması nedeniyle et üretimi iç talebi karşılamakta yetersiz kalmaktadır. Üretimin yüksek maliyetinden dolayı, et ithalatı daha ucuz olmaktadır. Süt sanayi ise süt tozu dışında iç talebi tamamen karşılayabilmektedir. Tavukçuluk ve yumurta üretimi ise kesimhane ve soğutma tesislerinin eksikliği dışında iyi bir performans göstermekte ve iç talebi karşılamaktadır. 2002 yılında 119.000 ton beyaz et ve 56.000 ton yumurta üretilmiştir.

2003 yılı başında Hükümet, 2010 yılında son bulacak tarım sektörünün geliştirilmesine yönelik bir program açıklamıştır. Program sektörün modern teknoloji ile tanıştırılması, üretimin pazarın talepleri oranında artırılması, su kaynaklarının daha verimli kullanılması ve sektöre özel yatırımın artırılması konularını kapsamaktadır. Hükümet programın 5. yılında üretimde %50 artış beklemektedir.

ULAŞTIRMA

1948 yılına kadar Ürdün, Haifa Limanına bağımlı olmuş, ancak Haifa Limanı'nın İsrail'e geçmesiyle Akabe Limanı gelişmiş ve özellikle 1980'li yıllarda İran – Irak savaşı döneminde Irak'a gönderilen malların giriş noktası olarak rol almıştır. Irak savaşının sona ermesiyle Akabe Limanı'na ulaşan konteyner sayısında önemli bir artış yaşanmış, Eylül 2003'te limana bir ayda giriş yapan konteyner sayısı 30.000 olmuştur. Bu rakam bir önceki yılın aynı döneminde 23.000 olarak gerçekleşmiştir.

Ürdün'ün İsrail ile barış anlaşması imzalamasıyla Ürdün, Akdeniz ve Arap kıtası arasında bir bağlantı noktası görevini üstlenmeyi istemektedir. Ürdün 6.200 km'lik karayoluna sahip olmakla beraber, Akabe Limanı'na fosfat taşımalarını sağlayan yalnızca 620 km'lik bir demiryolu bulunmaktadır. 2003 yılının ilk aylarında Hükümet Ürdün Fosfat Madenleri Şirketi'ne ait olan Shidey Madenleri'ni Akabe'ye bağlayacak bir demiryolu hattı inşasına başlayacağını açıklamıştır.

ENERJİ

Petrol

Ürdün'ün kendine ait petrol kaynakları bulunmamakta, neredeyse tüm petrol ihtiyacını Irak'tan karşılamaktadır. Savaş öncesi dönemde Irak'ın Ürdün'e sattığı sübvansiyonlu petrol ithalatı durmuş ve Ürdün, petrolü dünya fiyatlarından almaya başlamıştır. Savaş öncesi dönemde Ürdün'ün Irak'tan petrol ithalatı BM tarafından özel bir izinle, genel ambargo uygulamasından ayrı tutularak yapılmaktaydı.

Ürdün'ün Zarqa'da bir petrol rafinerisi bulunmakta Hükümet rafinerinin 90.400 varil/gün olan mevcut kapasini 150.000 varil/güne çıkartmayı planlamakta ve bu çerçevede 700 milyon dolarlık bir tevsi öngörmektedir.

Devlet Doğal Kaynaklar İdaresi petrol arama faaliyetlerini desteklemektedir. Trans Global Şirketi Arap Vadisi bölgesinde çalışmalar yapmakta, bunun yanında bazı küçük arama şirketleri ülkenin belirli bölgelerinde petrol aramalarını sürdürmektedir. Hükümet yabancı yatırımı ülkeye çekmek amacıyla petrol sektörünü özelleştirmeyi planlamaktadır. Ürdün'e petrol gemiyle Hürmüz Boğazı üzerinden ve Sumed boru hattı yoluyla ulaşmaktadır.

Doğalgaz

Ürdün'ün 230 milyar ft³ doğalgaz rezervi ve Risha sahasında bir gaz tesisi bulunmaktadır. Tesisin günlük üretimi ortalama 30 milyon ft³ olup Ürdün'ün elektrik ihtiyacının %10'unu karşılayan bir elektrik santralinde kullanılmaktadır.

Ürdün, Mısır ile 2001 yılı Mayıs ayında 2003 yılında başlamak üzere günde 10 milyon ft³ gaz alımına dair bir anlaşma yapmıştır. Ürdün ve Mısır arasında inşaa edilmekte olan Ürdün-Mısır doğalgaz boru hattının Ürdün'de bulunan (Akaba'dan Umman'a) bölümünün inşaaası Ağustos 2002'de Mısırlı kamu firması EGAS'a verilmiştir.

Ürdün-Mısır doğalgaz boru hattının Suriye, Lübnan, Kıbrıs ve Türkiye'yi de kapsayacak şekilde genişletilmesi planlanmaktadır.

Elektrik

Ülkenin hemen hemen tüm elektrik ihtiyacı kamuya ait Devlet Elektrik Enerjisi Şirketi (NEPC) ve kuruluşları tarafından sağlanmaktadır. 400 MW kapasitesi ile Zarqa Elektrik Santrali ve 650 MW kapasitesi ile Akaba Elektrik Santrali ülkenin iki önemli elektrik enerjisi kaynağıdır. Elektrik ihtiyacı ülkede giderek artmaktadır. 2001 yılında elektrik ihtiyacı %3.5 büyüme göstermiştir. Ürdün Hükümeti elektrik sektörüne yabancı yatırımı çekmek amacıyla çalışmalar yapmaktadır.

Ürdün bağımsız bir elektrik üretim biriminin kurulması için ilk iznini 2000 yılı Mayıs ayında Belçikalı Tractabel firmasına vermiştir. Tesisin 450MW elektrik üretim kapasitesine sahip olması ve Umman yakınlarında kurulması öngörülmektedir. 2004 yılında bitmesi planlanan tesisin ihtiyacı olan doğalgaz Mısır'dan sağlanacaktır.

MADENCİLİK

Ürdün'ün en büyük sektörü fosfat ve potas işlemedir. Fosfat madenciliği Jordan Phosphate Mines Company (JPMC) tarafından kontrol edilmektedir. 7 milyar tonluk fosfat rezervi olan madenler, ülkenin Güney Doğusu'nda Suudi Arabistan sınırında yer almaktadır. 2002 fosfat üretimi 5.9 milyon tona ulaşan Ürdün, dünyanın 3. büyük fosfat üreticisi konumuna gelmiştir. JPMC firması, Japon ve Hintli firmalarla ortaklık oluşturarak gübre üretimi yapmaktadır. Arab Potash Company (APC) ise potas üretimini elinde bulundurmaktadır. APC ile

birlikte Jordan Dead Sea Industries Company (JODICO) gübre ve kimya alanında da birtakım projeler geliştirmektedir.

JPMC 2002 yılında 4.9 milyon ton ihracat gerçekleştirmiş ve ihracat rakamları 2001 yılına oranla %16 artış göstermiştir. JPMC firmasının toplam ihracatının %8.6'sı Türkiye'ye yapılmaktadır. 2002 yılında 479.000 ton gübre, 344.000 ton fosforik asit ve 1.1 milyon ton sülfirik asit üretilmiştir.

APC 2002 yılı karlılık oranı 2001 yılına oranla azalma göstererek 15.4 milyon JD olarak gerçekleşmiştir. Bu azalmanın sebebi 2002 yılında Safi Tuz Şirketinin satın alınmasından doğan masraflar ve aynı yıl yedek parça yenilenmesi sonucu ortaya çıkan 4.2 milyon JD ödeme olarak belirlenmiştir. Aynı zamanda 2002 yılında dünyada potas fiyatlarında görülen düşme de bu sonucu etkilemiştir.

İMALAT SANAYİ

Ürdün iç pazarının küçük ve yetersiz alım gücüne sahip olması ve bölgedeki siyasi istikrarsızlık yatırımları olumsuz etkilemiştir. Özel sektör firmaları hafif sınai ürünler, gıda işleme, tekstil, tüketim ürünleri ve inşaat malzemeleri sektörlerinde faaliyet göstermektedir. Irak'a 1990 yılından itibaren uygulanan ambargo nedeniyle Ürdün imalat sanayi zarar gördüyse de, petrol karşılığı gıda ve ilaç programı çerçevesinde özel sektör biraz rahatlamıştır. Son Irak savaşının sona ermesiyle Ürdün'den Irak'a ihracatın artması buna paralel olarak ise imalat sektörünün canlanması beklenmektedir.

İlaç üretimi, 2002 yılında 200 milyon dolar olarak gerçekleşen ihracat geliri ile Ürdün endüstrisinin başarı örneklerinden birini oluşturmaktadır. Devletin özel sektör yatırımlarını desteklemesine rağmen çimento, petrol ürünleri ve gübre gibi ağır sanayiler devlet şirketleri tarafından yürütülmektedir.

Bilişim sektörü Ürdün'ün yükselen sektörleri arasında yer almaktadır. Bu sektörde faaliyet gösteren firmaların büyük bölümü yazılım geliştirme alanında faaliyet göstermekte olup, hazır yazılımların Arapça'ya çevrilmesi ve diğer Arap Ülkelerine satışı alanında da çalışmaktadırlar.

Ürdün Çimento Şirketi 2002 yılında bir önceki yıla oranla %56 artışla 14.3 milyon JD kar yapmış ve üretim %9 artmıştır. İhracat oranında 2002 yılında herhangi bir artış yaşanmamış ancak, iç satışlar %9 oranında yükselmiştir.

ALTYAPI VE İNŞAAT

Uzun vadede Ürdün'ün su sorununun sürmesi beklenmektedir. Türk ve Ürdünlü yetkililer arasında Manavgat Suyu'nun tankerlerle İsrail'in Akdeniz limanlarına ve oradan kamyonlarla Ürdün'e naklini öngören bir proje görüşülmüş, ancak suyun üçüncü bir ülkeden geçmesinin maliyetinin yüksek olması ve politik risk taşıması projeye bir takım çekinceler getirmiştir. Böyle bir projenin gelecekte hayata geçirilebileceği düşünülmekle birlikte, Ürdün halihazırda su israfını önlemeye ve yeni kaynak yaratmaya yönelmiştir. İlk etapta Amman Su Dağıtım Şebekesinin iyileştirilmesi öngörülmektedir.

Eskiye borular ve bağlantılar nedeniyle Őebekeye pompalanan suyun % 50'si kayba uğramaktadır.

Ürdün'ün su ihtiyacı konusunda önemli bir proje olan Al Mujib Barajı inşaatının tamamlanmasıyla Ürdün'ün su depolama kapasitesi 221 milyon m3'e ulaŐmıŐtır. İnşaatı Özaltın firması tarafından yürütölen Wihdeh Barajı'nın tamamlanmasıyla Ürdün'ün su depolama kapasitesinin 340 milyon m3'e çıkması beklenmektedir.

Dünya Bankası, Amerika Uluslararası Kalkınma Ajansı (USAID), Avrupa Kalkınma Bankası (EIB) ve bunlara ilaveten Almanya ve İtalya su dağıtım ağının iyileştirilmesi projesini desteklemekte görüŐ birliğine varmıŐlardır. Ürdün Su İdaresi projenin 2004 yılında tamamlanmasını planlamaktadır.

USAID Akaba Atıksu Tesisleri'nin genişletilmesi çalıŐmalarında kullanılmak üzere Ürdün'e 30.3 milyon dolar yardım saęlamıŐtır. Sözkonusu rakam toplam projenin %85'ini karşılamaktadır. Projenin geri kalan %15'lik bölümünün Ürdün Hükümeti tarafından karşılanması ve inşaatın 2005 yılı Mayıs ayında tamamlanması planlanmaktadır.

Altyapının yenilenmesi çerçevesinde, Ürdün Telekomünikasyon Şirketi (JTC) ile Bermuda kayıtlı Flag Telecom arasında yapılan anlaşma sonucu, Ürdün'deki telefon ve internet kapasitesinde sekiz kata varan bir artış olması beklenmektedir. Ürdün Telekom Şirketi, Fransız Alcatel ve Amerikan Cisco Systems firmaları ile internet eriŐim ağı ve yeni bir ulusal data iletişim ağı için ekipman alımı yapmak üzere bir anlaşma imzalamıŐtır. İnternete büyük ilgi olmasına rağmen kullanıcı sayısı henüz düşük düzeyde bulunmaktadır.

İnşaat sektörü 2002 yılı 4. çeyreği ve 2003 yılı ilk çeyreğinde kötü bir performans göstermiş ancak 2003 yılı 3. çeyreğinde toparlanmıŐ ve inşaat izinlerinde yılın ikinci çeyreğine oranla %14 oranında bir artış kaydedilmiştir. GerçekteŐtirilmekte olan yeni inşaat projeleri daha çok Amman'da konut inşaatı ve Aqaba'daki turizm yatırımları ile sınırlı kalmıştır.

TURİZM

Ürdün Vadisi İdaresi Ölü Deniz kıyısında turizm projelerinde kullanılmak üzere leasing yoluyla sekiz adet arsa tahsisi gerçekteŐtirmiŐtir. Bunlara ilaveten, Akabe Körfezinde planlanan yeni turizm kompleksleri ile potansiyelin dolması beklenmektedir. Japonya, Amman, Kerak ve Ölü Deniz'deki turizm altyapısının iyileştirilmesi yönünde Ürdün'e finansman temin etmeyi kararlaŐtırmıŐtır. Ürdün'ün turizm bölgeleri zayıf ve yetersiz altyapıdan dolayı zarar görmektedir.

ÜRDÜN'ÜN ÖNCELİKLİ YATIRIM PROJELERİ

Enerji Projeleri

Ülkenin artan enerji ihtiyacının karşılanması amacıyla enerji üretiminin artırılmasına yönelik çalışmaların bir bölümü olarak Samara Bağımsız enerji Üretim Projesi çerçevesinde 270 milyon dolar değerinde 450 MW kapasiteli Samara Enerji Üretim Santrali'nin inşaatı planlanmaktadır. Buna ilaveten Ürdün'ün ikinci Bağımsız Enerji Üretim projesi de yapılandırılmakta ve 300 MW kapasiteli projenin 2008 yılında tamamlanması öngörülmektedir. İki projenin de yap işlet devret modeliyle gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Amman'ın su ihtiyacının karşılanması amacıyla 800 milyon dolar değerinde Disi Su Projesi planlanmaktadır. Söz konusu proje kapsamında Disi Mudawwara ile Amman arasında 325 km'lik bir boru ile kuyu, kuyu kollektörleri, rezervuarlar ve pompalama istasyonları inşaat edilecektir. Proje çerçevesinde 100 milyon m³ su üretilmesi ve bu suyun Disi Mudawwara'dan Amman'a transferi öngörülmektedir.

Akaba Sanayi Bölgesi

Akaba Sanayi Bölgesi yabancı ve yerel yatırımın çekilmesi, Ürdün'ün sanayi yapılanmasında özel sektör katkısının artırılması amacıyla 2001 yılı Şubat ayında kurulmuştur. Bölgede çeşitli yatırım imkanları mevcuttur. Bunlar;

Sanayi Parkları
Lojistik Merkezleri
Depo ve Showroomlar
Tuzlu sudan içme suyu elde edilmesi
Liman Hizmetleri
Havalimanı Hizmetleri ve Altyapısı
Telekomünikasyon
Yönetim Hizmetleri
Bazı Liman Terminallerinin Yeniden Yapılandırılması
Akaba Civarında Bulunan Arazilerin Islahı
Akaba'nın Güneyinde Çok işlevli Bir Liman İnşaatı
Ana Liman'da bir Cruise terminali inşaatı
Konteyner Terminali Özelleştirmesi

Ulusal Kaynaklar Yatırım ve Geliştirme Şirketi (MAWARED)

MAVARED Ürdün'ün en büyük gayrimenkul geliştirme şirkettir. Özel sektöre yatırım imkanları yaratan MAVARED iki proje üzerinde çalışmaktadır. Bunlar

Abdali Yeniden Yapılandırma Projesi.

- Amman'a yeni bir şehir merkezi inşaatı.

Zarga Yeni Bahçe Kent Projesi.

- Ürdün'de planlanan en büyük kent projesi. 2004 yılında tamamlanması öngörülmekte.

Ürdün Fonu

Deutsche Bank, Atlas Yatırım Grubu ve Foursan Grup tarafından kurulmuş olan Ürdün Fonu, Ürdün'ün yatırım imkanlarından faydalanmak isteyen firmalara destek vermektedir.

DIŞ TİCARET

2003 yılı ilk yarısında Irak Savaşı nedeniyle Irak pazarına ihracatın azalması ve Ürdün'ün en büyük ihracat pazarı olan Hindistan'dan potas ithalatının azalmasıyla ihracat bir önceki yıla göre yalnızca %5 oranında büyüme kaydederek 2.9 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Irak pazarının yeniden açılması ve ABD'den talebin artmasına bağlı olarak ihracatın 2004 yılında 3.3 milyar dolara çıkması beklenmektedir.

Petrol fiyatlarındaki artışa bağlı olarak ithalat yıllık bazda %11 oranında artış kaydederek 5 milyar dolar civarında gerçekleşmiştir. 2004 ve 2005 yıllarında iç talebin ve yatırımların artmasına bağlı olarak ithalatın sırasıyla 5.3 ve 5.8 milyar dolara çıkması beklenmektedir.

Ürdün ihracatında ilaç ve gübre olmak üzere kimyasal ürünler birinci sırada yer alırken bunu fosfat ve gıda maddeleri takip etmektedir.

Ürdün ithalatında makina ve bitmiş ürünler başta gelirken, bunları gıda ürünleri ve canlı hayvanlar takip etmektedir.

ULUSLARARASI YARDIM VE KREDİLER

- ABD Hükümeti, savaşın etkilerinden fazla olumsuz yönde etkilenmemesi için Ürdün'e 2003 yılında 1 milyar dolarlık yardım yapmıştır.2004 yılında ise ABD'nin Ürdün'e 250 milyon dolarlık ilave yardım yapması beklenmektedir.
- Dünya Bankası Ürdün'e, eğitim reformu ve kamu sektörü reform programlarında kullanılmak üzere 120'şer milyon dolar, yerel yönetim reform programında kullanılmak üzere 25 milyon dolar ve turizmin desteklenmesi için 40 milyon dolar kredi tahsis etmiştir.
- 2003 yılı Mart ayında İngiltere Ürdün'ün kendisine olan toplam borcunun üçte birine denk gelen 313 milyon dolarlık bölümünün ödemesini yeniden programlamış, ertelenen bölümün 30 taksitle ödeneceğini ve geri ödemelerin 2007 yılının ilk yarısında başlayacağını açıklamıştır.
- 2003 yılı Mayıs ayında ABD Ürdün'ün kendisine olan 448 milyon dolar borcunun 178 milyon dolarlık kısmının geri ödemesini ertelediğini açıklamıştır.

- 2003 Yılı Nisan ayında İtalya, 2000 yılında Ürdün ve İtalya arasında imzalanan anlaşmaya istinaden Ürdün'ün kendisine olan borcunun 40.5 milyon dolarlık bölümünün geri ödemesini iptal ettiğini açıklamıştır.
- Japonya Ürdün'ün Irak savaşı sebebi ile karşıkaraşıya kaldığı maddi kayıpların karşılanması için 100 milyon dolar bağış yapacağını açıklamış, bu miktarın 50 milyon dolarlık bölümünü 2003 yılı Nisan ayı başında Ürdün'e vermiştir. Bağış, buğday ve benzeri temel ihtiyaçların ithalatı için kullanılacaktır. Bağışın diğer 50 milyon dolarlık bölümünün tahsis tarihi henüz belirlenmemiştir.

ÜRDÜN PAZARINA İLİŞKİN FAYDALI BİLGİLER

✓ Yatırım Ortamı

Ürdün Yatırımları Teşvik Kanunu, sanayi, tarım, otelcilik, hastane, deniz ve demiryolu taşımacılığı alanlarında vergi muafiyeti ve kolaylıklar sağlamaktadır.

Teşvikler ve vergi muafiyetlerinin dağılımı açısından ülke A, B, C olmak üzere üç bölgeye ayrılmakta ve en yüksek teşviği ve vergi muafiyetini en az kalkınmış olan C Bölgesi almaktadır. Yatırım alanları ve sektörlerine ilişkin düzenleme çerçevesinde Ürdün'deki yatırım bölgeleri sektörler itibariyle aşağıdaki şekilde belirlenmiştir;

- Tarım, deniz ve demiryolu taşımacılığına ilişkin projeler için tüm Ürdün Krallığı C Bölgesidir.
- Otelcilik ve diğer turizme ilişkin projeler için Ölü Deniz Sahil Bölgesi (Sahile 5 kilometre mesafeye kadar) A Bölgesidir (A Bölgesindeki otel yatırımlarının teşviklerden yararlanabilmesi için en az 3 yıldızlı ya da daha yüksek olması gerekmektedir)
- Doğa ve çevrenin korunduğu alanlar hiçbir yatırım bölgesine dahil edilmemiştir.

16 No'lu Yatırımları Teşvik Kanununa göre yabancı yatırımcılardan istenen asgari sermaye miktarı 70.000 dolardır.

Yatırım Kanununa göre yerel ve yabancı yatırımcılar eşit haklara sahip olmakta ve ana sermaye, kar, yatırımın satışından elde edilecek gelirin yurtdışına transferi konularında herhangi bir engel bulunmamaktadır. Firmalarda çalışan yabancı personel ve teknik elemanlar da yurtdışına para transferi yapabilmektedirler.

Yabancı yatırımcının bilişim ve medya sektörlerinde projenin %25'inden fazlasına, havacılık ve kara taşımacılığı, inşaat/ taahhüt, toptan ve perakendecilik, bankacılık ve sigorta, telekomünikasyon, madencilik ve tahıl sektörlerinde %50'sinden fazlasına sahip olma hakkı bulunmamaktadır.

Gelir vergisi %15-35 arasındadır. Vergilendirilebilir gelirlere uygulanmakta ve sektörler arasında oranı değişmektedir. Bankalar ve mali kurumlardan sermaye geliri vergisi alınmamaktadır. Ürdünlü ve yabancı ücretliler için vergilendirilebilir gelirin ilk 2.820 doları üzerinden %5'den başlayan şahsi gelir vergisi uygulaması, 19.740 doları aşan gelirlerde %25 oranına kadar yükselmektedir.

✓ **Ofis Kurma**

Yürürlükteki Şirketler Kanununa göre Ürdün'deki yabancı firmalar şube veya temsilcilik olarak faaliyet gösterebilmektedirler. Temsilcilik ofisleri, Ürdünlü müşteriler ile ana firma arasında bağlantı bürosu niteliğinde olup, ticari bir faaliyette bulunmazken, şube ofisleri her türlü ticari faaliyeti yürütebilmektedirler.

✓ **Serbest Bölgeler**

Ürdünlü ve yabancı yatırımcılar Serbest Bölgelerde ticaret, hizmetler, ve depolama faaliyetlerinde yatırım yapabilmektedirler. Ürünler Ürdün'deki Serbest Bölgelere nakliye şirketleri, kara taşımacılığı yapan firmaların temsilcilikleri ve gümrük firmaları tarafından sevk edilebilmektedir. Tüm nakliye dökümanlarının Serbest Bölgeye ürünler indirilmeden teslim edilmesi gerekmektedir.

Ülkeye transit giren ürünler ise Akabe Körfezindeki depolarda dört aya kadar saklı tutulabilmektedirler. Dört aydan daha uzun bir zaman kalacak ürünler ise Serbest Bölgelerdeki Depolarda saklanabilmektedirler. Radyo aktif maddeler, silahlar, ilaç ve ticaret yapılması yasaklanmış ülkelerden gelen ürünler dışında Serbest Bölgelere girecek yabancı menşeli her ürün Serbest Bölgeler 43 no'lu Yatırım Kanununa göre ithalat/ihracat lisansı gerektirmeksizin Serbest Bölgeye girebilmekte, depolanabilmekte ve ihraç edilebilmektedir.

✓ **Ticari Engeller**

Ürdün'e ithal edilen birçok ürün gümrük tarifesi ve vergisine tabidir. İzin verilen sınai projelerde kullanılmak üzere ithal edilen sınai hammadde ve yatırım malları gümrük tarifeleri ve vergiden muaftır. Halihazırda vergi tavan oranı %30'a indirilmiş, buna ilaveten tüm ilave vergi, harç ve tarifeler kaldırılmıştır. Ancak, araba ve bazı lüks tüketim ürünlerine yönelik ek vergi, harç ve tarifelerin uygulanmasına devam edilmektedir.

Plastik atık, masa tuzu, mineral su, 5 yılı aşkın arabaların Ürdün'e ithali yasaktır. Buna karşılık, ham deri, ham petrol ve türevleri, siyah çimento, patlayıcılar, amonyum nitrat ve ham fosfat ithali sadece ilgili devlet kuruluşları tarafından verilen izne tabidir.

✓ İhracat Dokümanları

40 no'lu Gümrük Kanununa göre gümrük beyanları ihracatın yapılacağı ülkeden ilgili makamlar tarafından tasdikli menşe sertifikası gerektirmektedir. Genellikle, faturanın ülkedeki Ürdünlü diplomatlar tarafından tasdiklenmesi gerekmektedir. Ürdün konsolosluğu veya büyükelçiliği bulunmaması durumunda ise yerel Ticaret Odası tarafından tasdik yeterli olabilmektedir.

Faturada, alış fiyatı ve menşeye ilaveten yükleme, navlun giderleri, sigorta ve diğer giderlerin yer alması gerekmektedir. Tüm faturalarda ithal edilen ürünün Arapça tanımlanması gerekmektedir.

Gıda ürünleri, tarım ve hayvansal ürünler, uydu antenleri, telefon ekipmanları gibi ürünler Gümrük Departmanına beyan edilmeden önce Ürdün'deki ilgili bakanlık veya kuruluş tarafından özel izin gerektirmektedir.

✓ Ürün Fiyatlandırması

Yerel ithalatçılar ürün fiyatlandırmasını, ürünün ihracat fiyatı, navlun gideri, ithalat tarifeleri ve vergileri, satış vergisi ve kar marjını baz alarak hesaplamaktadırlar. Ürdün Hükümeti, stratejik önem taşımayan gıda ürünleri üzerindeki fiyat kontrollerini kaldırmaktadır.

Gümrüklerdeki belirsiz uygulamalar nedeniyle üreticilerin ürün fiyatlandırması aşamasında yerel temsilcilerle görüşmeleri karışıklıkları önlemesi açısından önemlidir. Gümrük görevlileri yabancı firmanın belirlediği fiyatı gerekçe göstermeden reddedebilmektedir.

✓ Satış Teknikleri ve Satış Sonrası Servis

Ürdün pazarında binlerce toptancı ve perakendeci faaliyet göstermekte olup, ürün fiyatlandırması, finansman anlaşmaları ve vade şekilleri Ürdünlü ithalatçıların ürün alımı kararını etkileyen faktörlerdir. Ayrıca, navlun giderleri ve teslimat şekli de alım kararını etkileyen diğer faktörlerdir.

Satış sonrası servis ve müşteri desteği hizmetleri Ürdün pazarında giderek önem kazanmaktadır. Bayilerin eğitimi önemli bir faktör olup, kalifiye teknik eleman bulunması Ürdün'ü bölgesel bir satış ve hizmetler merkezi konumuna getirebilecek avantajı sunmaktadır.

✓ Dağıtım ve Satış Kanalları

Ürdün'e ihracat yapmak isteyen firmaların yerel bir bayi veya distribütör ile anlaşmaları tavsiye edilmektedir. 1985 yılında yayınlanan 44 no'lu kanuna göre Ürdün'de tescil edilmiş bir bayi olmadan yabancı bir firmanın Ürdün'e ihracat yapması mümkün olmamaktadır.

Bayi ile anlaşma imzalandıktan sonra Sanayi ve Ticaret Bakanlığında anlaşma dahilinde yer alan ürünler için bir tescil numarası alınması gerekmektedir.

Farklı ürün gamlarına, farklı bayiler belirlenmesi daha uygun olup, yabancı firmanın ülkede birden fazla distribütör tayin etmesi konusunda herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır.

Ürünlerin doğrudan pazarlanması ise genellikle bayi, distribütör veya ithalatçı firma tarafından yapılmaktadır.

TÜRKİYE – ÜRDÜN TİCARİ VE EKONOMİK İLİŞKİLERİ

ANLAŞMA VE PROTOKOLLER

<i>Anlaşma Adı</i>	<i>İmza Tarihi</i>	<i>Yürürlüğe Giriş Tarihi</i>
Ticaret Anlaşması	17.06.1980	10.04.1981
Ekonomi, Sınai ve Teknik İşbirliği Anlaşması	04.12.1983	26.02.1984
Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması	06.06.1985	01.01.1987
Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşması	05.09.1988	07.07.1989
Türkiye Ürdün 4. Dönem KEK Toplantısı Mutabakat Zaptı	25.06.1992	
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması	02.08.1993	09.03.1995
Türkiye-Ürdün İş Konseyi Kuruluş Anlaşması	02.04.1994	

Ürdün ile AB arasında 2010 yılına kadar bir Serbest Ticaret Alanı oluşturulmasını öngören Avrupa-Akdeniz Ortaklık Anlaşması, 24.11.1997 tarihinde imzalanmış bulunmaktadır.

Türkiye ile AB arasındaki Gümrük Birliği çerçevesinde, AB'nin Ortak Ticaret Politikaları ile uyum sağlamak amacıyla, Ürdün ile bir Serbest Ticaret Anlaşması imzalanması yönünde girişimde bulunulmuş olup, bu kapsamda bir Serbest Ticaret Anlaşması Taslak metni Dışişleri Bakanlığı vasıtasıyla 2003 yılı Mart ayında Ürdün tarafına iletilmiştir. Ancak Ürdün tarafından henüz bir cevap alınmamıştır.

DIŞ TİCARET

Türkiye-Ürdün Dış Ticareti (1000 \$)

	İhracat	İthalat	Denge	Hacim
1995	169,817	21,362	148,455	191,179
1996	151,331	28,971	122,360	180,302
1997	106,851	29,857	76,994	136,708
1998	141,412	7,707	133,705	149,119
1999	88,149	16,643	71,506	104,792
2000	99.533	27.272	72.261	126.805
2001	118.900	13.525	105.375	132.425
2002	114.244	18.328	95.916	132.572
2002/10	97.067	16.198	80.869	113.265
2003/10	123.643	13.317	110.326	136.960

Yıllar itibariyle Türkiye-Ürdün ticareti incelendiğinde dış ticaret dengesinin Türkiye lehinde olduğu görülmektedir. 2002 yılında Türkiye'nin Ürdün'e ihracatı bir önceki yılın aynı dönemine göre %4 oranında azalarak 118.9 milyon dolardan 114.2 milyon dolara düşmüştür. 2003 yılının ilk 10 ayında Ürdün'e ihracatımız bir önceki yılın aynı dönemine göre % 27 oranında artış kaydederek 123 milyon dolara yükselmiş, ithalatımız ise %17.7 azalarak 13.3 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Ürdün'den 2002 yılı ithalatımız ise bir önceki yıla göre % 26 artarak 13.5 milyon dolardan 18.3 milyon dolara yükselmiştir.

2003 Yılı Eylül Ayı İtibariyle Ürdün'e İhraç Edilen Başlıca Ürünler

İHRACAT		
FASIL	TUTAR	%
Otomotiv ve Yan Sanayi	9.130.623	8.5
Demir Çelik Eşya	8.991.155	8.3
Kazanlar, Makinalar	7.704.143	7.1
Elektrikli Makinalar	6.421.517	6.0
Plastikler	5.973.185	5.5
Hububat	5.513.788	5.1
Yenilen Sebzeler	4.690.563	4.3
Demir Çelik	3.902.098	3.6
Ağaç,ahşap eşya	3.347.246	3.1
Eczacılık ürünleri	3.109.029	2.9
Diğer	49.051.008	45.5
Toplam	107.834.355	100.0

Kaynak: DTM

Türkiye'nin Ürdün'e ihraç ettiği başlıca ürünler, otomotiv ve yan sanayi, demir-çelik eşya ,kazanlar-makinalar, elektrikli makinalar, hububat, plastikler, yenilen sebzeler, demir-çelik ve ağaç-ahşap eşya olarak sıralanabilir.

Türk firmalarının Ürdün'e ihraç edebileceği ve talep edilen ürünler ise, tuz, kükürt, çimento, gübreler,çeşitli gıda müstazarları, kazanlar, makinalar, plastikler, optik aletler, çinko ve çinko ürünleri, alüminyum ve alüminyum ürünler, etler, sakatat ve organik kimyasallar olarak sıralanabilir.

2003 Yılı Eylül Ayı İtibariyle Ürdün'den İthal Edilen Başlıca Ürünler

İTHALAT		
FASIL	TUTAR	%
Tuz, Kükürt, Çimento vs.	7.658.084	68.0
Gübreler	2.926.148	26.0
Çeşitli Gıda Müsth.	180.861	1.6
Kazanlar, makinalar	65.177	0.6
Plastikler	60.410	0.5
Optik Aletler	56.630	0.5
Çinko ve çinko ürünleri	43.185	0.4
Aluminyum ve aluminyum ürünler	37.536	0.3
Etler, sakatat	28.676	0.3
Organik Kimyasallar	28.110	0.2
Diğer	180.400	1.6
Toplam	11.265.217	100.0

Kaynak: DTM

Türkiye, Ürdün'den, tuz, kükürt, çimento, gübreler, çeşitli gıda müsth.,kazanlar, makinalar, plastikler, optik aletler, çinko ve çinko ürünleri, aluminyum ve aluminyum ürünleri, etler, sakatat ve organik kimyasallar ithal etmektedir.

Ürdün Türkiye'den et ithalatını, 1994 Eylül ayından itibaren ülkemizde şap hastalığı bulunduğu gerekçesi ile yasaklamıştır. Karşılıklılık ilkesi gereğince Türkiye de Ürdün menşeli bazı et ve et ürünlerinin ithaline yasak koymuş, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan ve 14.03.2002 tarihinde güncellenen bahsigeçen ürünleri belirleyen dosya Ürdünlü makamlara iletilmiştir. Diğer taraftan şap hastalığı konusunda Türkiye'de olumlu gelişmeler kaydedilmiştir. Ürdünlü makamlar ile ithal yasaklarının kaldırılması konusunda görüşmeler devam etmektedir.

Yerli üreticilerin talebi üzerine, Ürdün Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nca yerli sanayiye korumak amacıyla bisküvi ithalatı için 1.9.2001 tarihinde başlamak ve her yıl 50 Fils/kg (0.71\$) azaltmak üzere, kg başına 150 Fils (0.21\$) ek vergi konulması kararlaştırılmıştır. Ek vergi 2004 yılı Eylül ayında kaldırılacaktır. Ürdün'ün toplam bisküvi ihtiyacının yaklaşık %70'i Türkiye tarafından karşılanmaktadır. Bu sebeple uygulama birinci derecede ülkemizi etkilemiştir.

YABANCI SERMAYE

30 Haziran 2003 tarihi itibariyle Türkiye'de Ürdün sermayeli 68 adet firma bulunmaktadır. Yabancı sermaye izinlerinin bu tarihten sonra kaldırılmış olması nedeniyle bu tarihten sonra yabancı sermayeye ilişkin verilerin yayınına son verilmiştir. Firmaların faaliyet gösterdikleri sektör yoğunlukla ticaret olmakla beraber, hazır giyim, hayvancılık, hava taşımacılığı, elektronik sanayi, kağıt ve hizmet sektörlerinde faaliyet gösteren Ürdünlü firmalar da bulunmaktadır.

Ürdün'deki Türk Yatırımları

Firma	Faaliyet Alanı
Ata Construction Ind. Trading Co.	İnşaat
Özaltın Construction Inc.	İnşaat
Atilla Doğan Co.	İnşaat
Reem Engineering Construction & Trading Co. Ltd.	İnşaat Ticaret
ISD Group Co.	İnşaat, Dekorasyon ve Ticaret
Rumeli Holding 1. JPP Jordan Public Pay Phone Co. 2. Corel Beach Hotel 3. Al-Asriya Dairy Products	İletişim Turizm Gıda
Kolin İnşaat İmalat ve Ticaret A.Ş.	İnşaat Ticaret
Bektaşoğlu İnşaat San.& Ticaret A.Ş.	İnşaat
Türk Hava Yolları	Turizm ve Hava Taşımacılığı
Aydiner İnşaat A.Ş.	İnşaat

EKONOMİK İLİŞKİLER

Ürdün, son yıllarda uluslararası finans kuruluşlarınca desteklenen çok sayıdaki altyapı projesini uygulamaya geçirmiştir. Bu gelişmeye paralel olarak müteahhitlik firmalarımızın Ürdün'e olan ilgilerinin de arttığı gözlenmektedir.

2003 yılı Şubat ayında Özaltın İnşaat firması 86 milyon dolar değerinde olan Waihdeh Barajı inşaatı ihalesini kazanmıştır. İnşaatın 30 ayda tamamlanması, barajdan ayda 80 milyon m³ su tedarik edilmesi planlanmaktadır.

2002 yılı Mart ayı itibariyle Jordan Valley Authority tarafından açılan Mujib ve Güney Ghors Sulama projesi kapsamında Zarqa Ma'in Terfi pompa istasyonu ve Kuzey İletim Hattı yapımı ihalesini Aydiner İnşaat firması kazanmıştır. Söz konusu ihale çerçevesinde, boru döşenmesi, su deposu yapımı, pompa istasyonları, kum tutucular yer almaktadır.

2001 yılı Kasım ayı itibariyle Kolin İnşaat firması yine Mujib ve Güney Ghors Bölgesi Sulama Projesi kapsamında Mujib derivasyon bendi, su alma yapıları ve su tankları, pompa istasyonu, kuzey boru hattı imalatını içeren ihaleyi kazanmıştır.

Yeni kurulacak olan bir nitelikli sanayi bölgesinin pazarlama, planlama ve genişletme faaliyetleri Amerikalı bir firma olan PBI ve Türk Suta İnşaat'a verilmiştir. Ancak bölgenin inşaatının başlangıç tarihi henüz belirlenmemiştir.

Türk firmaları (ATA, STFA, AD, İMA, ATILLA DOĞAN ve MENSÖY) Ürdün'de günümüze kadar yaklaşık 300 milyon dolar değerinde müteahhitlik işi üstlenmişlerdir.

TÜRKİYE-ÜRDÜN EKONOMİK İLİŞKİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNE DAİR İŞ KONSEYİ GÖRÜŞLERİ

- Ürdün'de yatırım, ekonomik ortam ve mevzuat açısından son derece elverişlidir. Ancak Ürdün küçük bir pazardır. Bununla birlikte, Ürdün'ün bölge ülkeleri ve AB ile ticari entegrasyonu, diğer taraftan Nisan 1997'de AB ile imzaladığı Serbest Ticaret Anlaşması çerçevesinde Ürdün pazarı büyümektedir. Bu çerçevede, hem ikili ticaretin mevcut potansiyele uygun düzeyde gelişmesini hem de bölgesel pazar payının ve rekabet gücünün artırılmasını teminen Türkiye ile Ürdün arasında STA'nın da biran önce imzalanması gerekmektedir.
- Ürdün'ün son olarak ABD ile imzaladığı Serbest Ticaret Anlaşması çerçevesinde ABD'ye ihracatta kota ve gümrük sorunu olan firmalarımızın ülkede Ürdünlü bir ortak ile işbirliği sonucunda bu engeli aşmaları mümkün görülmektedir.
- İkili ekonomik ilişkilerde en önemli sorunlarından biri nakliyedir. Ürdün'ün aldığı transit geçiş ücretleri oldukça yüksek olup, indirilmesi talep edilmesine rağmen halen hiçbir değişiklik olmamıştır.

Ürdün'e yapılan taşımalarda uluslararası Triptiklerin sayılmayarak Fişe adı verilen bir uygulama ile her seferinde 16\$ ücret alınmaktadır. Ocak 2003'te yapılan KUK toplantısına bu konu gündeme getirilmiştir. Ayrıca, mazot fiyat farkı adı altında araçlarımızdan 115\$ ücret tahsil edilmektedir.

Ürdün'den transit geçişlerde alınan araç sigorta fiyatları yüksektir. KUK toplantısında Ürdün heyetine konu iletilmiştir. Ürdün tarafı sigorta şirketinin özel bir kuruluş olduğunu ve bu sebeple müdahale edilemeyeceğini belirtmiştir.

Ürdün'den transit geçişlerde fatura değeri üzerinden alınması gereken ücretlerde fatura değeri kabul edilmemekte ve özel belirlenen bir bedel üzerinden yüksek ücretler alınmaktadır.

Mazot fiyat farkı önemli bir sorundur. Ürdün'e veya Ürdün'den transit geçen araçlarımızdan haksız olarak tahsil edilmektedir.

- Bölgedeki son gelişmeler gözönüne alındığında, körfez ve bölge ülkeleri için önemli bir sıçrama platformu olan Ürdün'de iki ülke firmalarının ortak yatırım yapmalarında büyük yarar görülmektedir. İki ülke arasında potansiyel işbirliği alanlarının başında su kaynaklarının kullanımı, ulaşım, turizm, inşaat, tekstil, telekomünikasyon ve tarım gelmektedir.
- Ürdün'de Elektrikli teçhizat gerek ihracat, gerekse ortak yatırım olanaklarına sahip bir daldır, ülkede otomotiv yan sanayi alanında da ihracat ve ortak girişim olanakları mevcuttur. Buna ilaveten madencilik alanında da fosfor, potas, işleme konularında yatırımın sözkonusu olabileceği düşünülmektedir.

- Turizm alanında da bölge potansiyelinin kullanılmasına yönelik olarak, Türk firmalarının gerek müteahhitlik, gerekse işletmecilik hizmetlerinde etkin rol oynaması mümkündür. Bu konuda Türk firmalarının Ölü Deniz'in turizm konusunda geliştirilmesi için Ürdünlü firmalar ile işbirliği yapması mümkün görülmektedir.

Faydalı Olabilecek Web Adresleri

- **Ürdün Ticaret Birliği**
www.arab-business.net/jordan.html
- **Amman Dünya Ticaret Merkezi**
www.arab-business.net/wtcnn
- **Ürdün İhracatı Geliştirme ve Ticaret Merkezleri Kurumu**
www.jedco.gov.jo
- **Yatırımları Teşvik Kurumu**
www.arab-business.net/ipc/
- **Ürdün Ticaret Odaları Federasyonu**
www.fjcc.com.jo
- **Ürdün Ticaret Derneği**
www.arab-business.net/jta/
- **Ürdün Gümrükler Genel Müdürlüğü**
www.customs.gov.jo
- **Ürdün Sanayi Bölgeleri Kurumu**
www.jiec.com
- **Ürdün Sanayi ve Ticaret Bakanlığı**
www.mit.gov.jo/home_En.asp
- **Ürdün Merkez Bankası**
www.cbj.gov.jo
- **Ürdün Yatırım Kurulu**
www.jordaninvestment.com
www.jib.com.jo
- **Ürdün'deki T.C. Büyükelçiliği**

Tel:00.962.6.464 12 51
Fax:00.962.6.461 23 53